Inwazyjne gatunki obce (IGO)

Inwazyjne gatunki obce (IGO) to rośliny, zwierzęta, patogeny i inne organizmy, które nie są rodzime dla ekosystemów i mogą powodować szkody w środowisku lub gospodarce, lub też negatywnie oddziaływać na zdrowie człowieka. W szczególności IGO oddziałują negatywnie na różnorodność biologiczną, w tym na zmniejszenie populacji lub eliminowanie gatunków rodzimych, poprzez konkurencję pokarmową, drapieżnictwo lub przekazywanie patogenów oraz zakłócanie funkcjonowania ekosystemów.

Za naruszanie przepisów dotyczących IGO grożą wysokie kary, dlatego też Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska informuje i wyjaśnia, jakie działania należy podjąć, aby nie narazić się na popełnienie wykroczenia lub przestępstwa.

Czy wydane przed wejściem w życie ustawy zezwolenia są ważne?
Dotychczasowe zezwolenia na przetrzymywanie inwazyjnych gatunków obcych (IGO) stwarzających zagrożenie dla Unii wydane na podstawie dawnego art. 120 ustawy o ochronie przyrody wygasną **19 grudnia 2022 r.** Dlatego do tego dnia należy:

- uzyskać zezwolenie na przetrzymywanie IGO i ewentualne inne czynności zakazane albo
- przekazać IGO podmiotowi, który posiada stosowne zezwolenie lub do azylu dla zwierząt albo
- unieszkodliwić roślinę lub oddać zwierzę do uśmiercenia przez lekarza weterynarii.

Unieszkodliwienie rośliny lub uśmiercenie zwierzęcia powinno się odbyć w taki sposób, aby nie doszło do rozprzestrzenienia się IGO w środowisku (np. poprzez transport nasion roślin z wiatrem). Informację o uśmierceniu zwierzęcia domowego należy przekazać do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w terminie 7 dni.

W przypadku IGO stwarzających zagrożenie dla Polski dotychczasowe zezwolenia na ich przetrzymywanie zachowują ważność.

Przepisy prawne dotyczące gatunków obcych - https://www.gov.pl/web/gdos/przepisy-prawne-dotyczace-gatunkow-obcych

Czy mogę uzyskać zezwolenie na przetrzymywanie zwierząt domowych (IGO)?
Jeśli zwierzę domowe było przetrzymywane w celach niekomercyjnych jeszcze przed umieszczeniem tego gatunku na liście IGO stwarzających zagrożenie dla Unii/Polski, możliwe jest uzyskanie zezwolenia na jego dalsze przetrzymywanie. Data, którą uznaje się za wpisanie danego gatunku na listę IGO. Możliwość uzyskania zezwolenia istnieje do 18 czerwca 2022 r. Dlatego do tego dnia należy:

- złożyć wniosek o wydanie zezwolenia na przetrzymywanie i przemieszczanie/transport zwierzęcia albo
- przekazać zwierzę podmiotowi posiadającemu stosowne zezwolenie lub do azylu dla zwierząt albo
- oddać zwierzę do uśmiercenia przez lekarza weterynarii oraz poinformować o tym w terminie 7 dni regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Przepisy prawne dotyczące gatunków obcych - https://www.gov.pl/web/gdos/przepisy-prawne-dotyczace-gatunkow-obcych

Trzeba pamiętać o zalegalizowaniu przetrzymywanych IGO w przewidzianych prawem terminach!

Co ze sprzedażą IGO przetrzymywanych w celach komercyjnych (tzw. zapasów IGO)?
Zapas IGO oznacza IGO przetrzymywany w celach komercyjnych, np. żółwie w sklepie zoologicznym, czy sadzonki lub nasiona roślin w szkółce ogrodniczej. Przepisy przejściowe dotyczące zapasu IGO nie mają obecnie zastosowania do IGO stwarzających zagrożenie dla Unii, ponieważ minęły terminy określone w rozporządzeniu UE.
Posiadacz zapasu IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski nabytego przed 18 grudnia 2021 r. ma prawo **bez zezwolenia**:

- do 18 grudnia 2023 r. przetrzymywać lub przemieszczać te rośliny i zwierzęta IGO w celu:
  - sprzedaży lub przekazania podmiotom prowadzącym badania naukowe, prowadzącym ochronę ex situ, wykorzystującym IGO do celów medycznych, posiadającym stosowne zezwolenia;
  - uśmiercenia zwierzęcia lub unieszkodliwienia rośliny;
- do 18 grudnia 2022 r. przetrzymywać lub przemieszczać te rośliny i zwierzęta IGO w celu sprzedaży lub przekazania podmiotom do celów niekomercyjnych, posiadającym stosowne zezwolenia na ich przetrzymywanie i przemieszczanie.

Posiadacz zapasu IGO powinien zapewnić przetrzymywanie i przemieszczanie zapasu IGO w obiekcie izolowanym oraz podejmować niezbędne środki w celu uniemożliwienia rozmnażania, rozprzestrzeniania się lub ucieczki IGO.
Jeśli posiadacz zapasu IGO przez 2 lata nie sprzedał lub nie przekazał IGO, to jest zobowiązany poddać zwierzę uśmierceniu zgodnie z zasadami określonymi w ustawie lub roślinę unieszkodliwieniu, w warunkach uniemożliwiających rozprzestrzenienie się tego zwierzęcia lub tej rośliny. Informację o uśmierceniu zwierzęcia lub unieszkodliwieniu rośliny należy przekazać do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w terminie 7 dni.

Przepisy prawne dotyczące gatunków obcych - https://www.gov.pl/web/gdos/przepisy-prawne-dotyczace-gatunkow-obcych

Uwaga:
Kto narusza przepisy dotyczące IGO stwarzających zagrożenie dla Unii/Polski popełnia przestępstwo lub wykroczenie i może zostać obciążony administracyjną karą pieniężną do 1 000 000 zł.
Posiadacze zapasu IGO, którzy nie zastosują się do ww. schematu postępowania podlegać będą także karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, a gdy sprawca działa nieumyślnie, podlegać będzie grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
Z kolei właściciele zwierząt domowych, którzy nie zastosują się do ww. sposobu postępowania, podlegać także będą karze aresztu albo grzywny.

Lista IGO stwarzających zagrożenie Unii/Polski

Podstawa prawna:
Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych Dz.U. 2021 poz. 1718

Przydatne linki:

- https://www.gov.pl/web/rdos-warszawa/informacje-ogolne
- https://www.gov.pl/web/rdos-warszawa/zgloszenie-i-dzialania-zaradcze-w-przypadku-stwierdzenia-igo-w-srodowisku
- https://www.gov.pl/web/gdos/inwazyjne-gatunki-obce3
- https://www.gov.pl/web/rgdos/przepisy-prawne-dotyczace-gatunkow-obcych
- Zgłaszanie nowych stanowisk IGO do Gminy

- Udostępnij
- Tweet
- Drukuj
- PDF